

כ"ב/תמוז/תשע"ד

20/07/2014

תדריך: להתמודדות עם היוודע דבר מוות/פציעה קשה של קרוב משפחה במהלך מבצע "צוק איתן"

בתדריך ארבעה חלקים:

- א. מכתב לאנשי חינוך
- ב. שלבי התערבות בעקבות האירוע
- ג. דגמים לפסקאות למורים ולתלמידים בפתח השיחה עימם
- ד. תדריכים נלווים.

א. מנהלים ויועצים יקרים

אנו נמצאים בעיצומו של מבצע "צוק איתן".

לאחר ימים של התקפה אווירית ולאחר הצטרפותם של כוחות קרקעיים למערכה.

כולנו, אנשי החינוך, נקראים למלא את תפקידנו, גם בתקופה זו ולסייע בכל הדרכים לתלמידינו ולמשפחותיהם.

בראש ובראשונה אנו רוצים למסור מסר של חיזוק ושל הערכה.

בימים אלה, ימי חופשת הקיץ, עלינו להתמודד עם משימות לא קלות.

אנו מאחלים ומאמינים שה-"ביחד" שלנו, רוח ההתנדבות והנתינה, התקווה, האמונה ותעצומות הנפש, המתגלים בזמנים אלו, יעזרו לנו לעמוד באתגרי השעה שהונחו לפתחנו.

בוטחים בכך מנהיגי החינוך היקרים כי יכול תוכלו וכי התלמידים ומשפחותיהם יעזרו וישאבו כוחות מכם גם בעת הזו.

אנו מתבשרים בשעות האחרונות על הרוגים ופצועים, דבר המחייב את בית הספר להיערכות מיוחדת, בנוסף להתמודדות אותה התווה בימי המבצע עד כה.

להלן תדריך לשלבי הטיפול וההתנהלות של בית הספר בעקבות אובדן או פציעה¹.

עם היוודע דבר מות/אפציעתו של אזרח או חייל אשר לו קשר כלשהו לבית הספר,

1. יש לוודא קבלת המידע ממקורות מוסמכים ואמינים בלבד ולא לפעול על פי שמועות ומידע, שאינו מאושר רשמית. כמו כן, יש להימנע מפרסום והעברת מידע לא מוסמך באינטרנט או בכל דרך אחרת.
2. יש לכנס בהקדם צלי"ח – צוות ניהול של בית הספר לניהול האירוע. (במקומות, בהם אסורה התכנסות בגלל המצב, יש לקיים התייעצות על ידי שיחת ועידה או בדרכים חלופיות).
- היות ואנו נמצאים בימי החופשה, יש לבצע מיפוי של הצוות החינוכי, העומד לרשותנו וזמין לתהליך התערבות מידי. במקרי הצורך יש לשבץ מחליפים.
3. יש למפות מעגלי פגיעות בקרב כל אוכלוסיות ביה"ס-תלמידים, צוות חינוכי וצוות מנהלי (מצורף תדריך למיפוי מעגלי פגיעות).

¹ התדריך יופעל על פי שיקול דעת בהתאם למאפיינים הספציפיים של כל אירוע (כגון: רמת הפציעה).

מדינת ישראל
משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
השרות הפסיכולוגי ייעוצי
היחידה להתמודדות במצבי לחץ וחירום
רח' דבורה הנביאה 2, ירושלים 91911 טל: 02/5603236, 02/5603235 פקס: 2/5603256

4. הצלי"ח ייצור קשר עם מדריכת החירום המחוזית של היחידה למצבי לחץ וחירום של שפ"י ועם השפ"ח ברשות המקומית.
- מטרת ההתכנסות/ התייעצות של הצלי"ח היא להתוות את כל מהלך ההתמודדות הנדרשת על פי ההדגשים הבאים:
- מינוי איש קשר עם משפחת הנפגע.
 - יצירת קשר עם תלמידי הכיתה/השכבה/ביה"ס, על פי שיקול דעת דיפרנציאלי בכל ביה"ס ועל פי מיפוי מעגלי הפגיעות על מנת למסור את ההודעה מטעם בית הספר ולתכנן את ההתערבות המתאימה.
 - קיום דיון לגבי הדרך הנכונה למפגש עם התלמידים, כדי לשמוע אותם ולדבר איתם.
 - האפשרויות: פתיחת בית הספר² לכל האוכלוסייה (תלמידים, הורים צוות), קיום מפגש כיתתי/ יצירת קבוצה סגורה בפייסבוק או בווטסאפ וכד'.
 - מהלך המפגש עם התלמידים מתואר ב-³: כהמשך לפסקת הפתיחה (המופיעה בסוף התדריך הזה), תדריך שיחה ראשונה בכיתה, תדריך הכנה ללויה ושבעה, מסרים בוני חוסן.
5. יש לכתוב מכתב להורים (מצורף התדריך הרלוונטי) ולפרסמו באמצעים המקובלים בביה"ס ואף לשקול קיום ערב הורים במידת האפשר ועל פי הצרכים.
6. יש לקיים קשר מתמשך פרטני וקבוצתי עם תלמידים לצורך מעקב וחיוזוק. הקשר יתבצע עפ"י שיקול דעת מקצועי, באמצעות ביקורים, קבוצת פייסבוק, מייל כיתתי, ווטסאפ וכד'. במקרי הצורך יש להפנות תלמידים לטיפול מקצועי.
7. כדאי להתייחס גם לרווחה הנפשית של אנשי הצוות וליצור מסגרות, בהן יוכלו לבטא את מקומם הרגשי ולהתחבר לכוחות.
8. בטווח הארוך יש לקיים התייעצויות בצלי"ח הבית ספרי לצורך מתן מענים בהתאם לצרכים שיעלו.

הצעה לפסקת פתיחה של היועצת/מנהל לשיחה עם המורים (בתהליך מקביל לשיחה של המורים עם התלמידים).

"לצערנו הרב, נודע לנו היום מפי _____ על מותו של _____ שהוא בן/אב/בעל/אח של _____ נהרג/נפצע במסגרת מבצע "צוק איתן".

בשעה זו, כולנו מרגישים עצב וכאב עמוק ומאמצים את המשפחה לליבנו.
_____ זקוק לנו לתמיכה ולחיבוק שלנו ולכוחות שאנו יכולים לתת לו.
ביחד נחזק אלה את אלה ונלווה גם את תלמידינו ומשפחותיהם ואת כל הזקוקים לנו בימים הקשים.
התמודדות זו היא לנו הן במישור האישי והן במישור התפקידי.
בואו נשמע, קודם כל, איפה זה תופס אותנו במישור האישי..."
(מכאן יש לעבור לעקרונות תדריך שיחה ראשונה עם המורים ולתדריך מסרים בוני חוסן (מצורפים בזה).

² בכפוף למצב הביטחוני ולהנחיות פיקוד העורף.

³ כל התדריכים הרלוונטיים מצורפים בהמשך.

מדינת ישראל
משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
השרות הפסיכולוגי ייעוצי
היחידה להתמודדות במצבי לחץ וחירום
רח' דבורה הנביאה 2, ירושלים 91911 טל: 02/5603236, 02/5603235 פקס: 2/5603256

הצעה לפסקת פתיחה בשיחה עם תלמידים והורים

"לצערנו הרב התבשרנו היום מפי _____ על מותו של _____ שהוא בן/אב/בעל/אח של _____ נהרג/נפצע במסגרת מבצע "צוק איתן".
בשעה זו כולנו מרגישים עצב וכאב עמוק ומאמצים את המשפחה לליבנו.
המשפחה/_____ זקוק/ה לנו, לתמיכה ולחיבוק שלנו ולכוחות שאנו יכולים לתת לה/להם.
ביחד נחזק אלה את אלה ונלווה את המשפחה בימים הקשים.
המצב הביטחוני בארץ, בשבועות האחרונים, כמו גם הידיעות האחרונות על מותם של חיילינו ואזרחנו, משפיע רבות על כולנו. חשוב לנו לשמוע אתכם, מה שלומכם, לשתף ברגשות ולהתחזק ביחד.
(כאן תבוא ההזמנה כיצד נעשה זאת...)
המשך השיחה - על פי תדריך שיחה ראשונה עם המורים ותדריך מסרים בוני חוסן (מצורפים בזה).

יחזק כל הצפף
יחזק לא אחיפת
יש גיף נאטיף לטוב
גואל גואל
גואל גואל

שמרית אור

כתבו: נעמי מוזס ורחל אברהם